

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Asia: Yleisradion lausunto

HE 58/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Yleisradion rahoituksesta

Yleisradion käytettävissä olevat tuotot ovat olleet samalla noin 470 miljoonan euron tasolla vuodet 2013-15, vaikka yleinen kustannustaso on samaan aikaan noussut. Viestintäviraston päätösten seurauksena muut kuin yleisradioveron tuotot ovat vähentyneet. Kuitenkin yleisön odotukset etenkin verkkopalveluiden kehittämisestä ovat olleet korkeat.

Yleisradio on tänä aikana pitänyt taloutensa tasapainossa ja hallintoneuvoston pitkän tähtäimen linjauksen mukaisena tehostamalla toimintaansa. Kilpailutuksilla, panostuksilla uuteen tekniikkaan ja toimintatapoja muuttamalla on pystytty kompensoimaan yleinen kustannusten nousu. Syksyllä 2014 Yle toteutti myös laajat yhteistoimintaneuvottelut, joiden seurauksena on vähennetty tavoitellut 150 henkilötyövuotta, osin irtisanomisin.

Mikäli Yleisradiolle osoitettava rahoitus pidetään nykytasolla myös vuonna 2016, tulee siitä Yleisradiolle neljäs nollakasvun vuosi. Yllä mainittujen kaltaisia toimenpiteitä voidaan edelleen jatkaa kustannusten karsimiseksi, mutta suuri osa niistä keinoista jotka eivät näy ohjelmatarjonnassa on käytetty.

Ensi vuodelle on luonnollisesti jo tehty merkittäviä sitoumuksia mm. urheiluoikeuksiin ja isoihin tuotantoihin. Tulojen jäädytys tarkoittaisi tiedossamme olevan kustannusten kasvun valossa noin 70 henkilötyövuoden vähennystä, mihin pyrimme luonnollisen poistuman kautta, sekä noudattamalla niukkuutta ulkopuolisten ohjelmahankintojen kohdalla, jotta talouden tasapaino voitaisiin säilyttää.

Mikäli indeksitarkistuksista päätetään luopua myös 2017-2019, niin Hallituksen esitys Yleisradion rahoituksen jäädyttämiseksi tarkoittaa väistämättä selvää leikkausta niin ohjelmatarjontaan kuin henkilöstön määrään.

Edessämme on joka tapauksessa mittava panostus teräväpiirtojakeluun nykyisten jakelutekniikoiden rinnalle, minkä ohella median käytön painopiste siirtyy edelleen voimallisesti internetiin. Näitä uudistuksia ei voida tehdä kajoamatta tarjonnan laajuuteen ja henkilöstökustannuksiin. Viimeksi mainitut kattavat vuosittain noin puolet Yleisradion kuluista.

Tarjonnan supistamisen suunnitteluun emme vielä ole ryhtyneet, mutta edessä olisi seuraavan kaltaisia kysymyksiä, jotta säästöjen mittaluokka olisi tulevinä vuosina riittävä: televisio- ja radiokanavien määrän arviointi, ohjelmahankintojen vähentäminen, urheiluoikeuksien karsiminen, aluetoiminnan tehostaminen sekä henkilöstön määrän punninta.

Yleisradiovero

Yleisradiovero oli keskeinen osa Yleisradio Oy:n rahoituksen uudistamista. Veron suuruus mitoitettiin siten, että sen tarkoitus oli kattaa Yleisradion julkisen palvelun tehtävän täyttämisestä arvioidut kustannukset.

Hallituksen esityksestä käy kuitenkin ilmi, että yleisradiovero tuottaisi vuosina 2016-2019 ilman veroperusteiden tarkistuksia ja indeksikorotuksia 70 miljoonaa euroa ylijäämää. Yleisellä tasolla on hyvä, että verokertymä vastaa mahdollisimman hyvin sitä määrää, joka yhtiölle vuosittain televisio- ja radorahastosta suoritetaan.

Nykyisen Yleisradiolain laajapohjaisessa valmistelussa oli tavoitteena luoda rahoitus- ja hallintomalli, joka turvaa pitkäjänteisesti Yleisradion julkisen palvelun kehittämisen ja riippumattomuuden nykyisen kaltaisessa laajuudessa. Huomiota kiinnitettiin rahoitusmallin vakauteen, järjestelmän oikeudenmukaisuuteen ja laajaan maksupohjaan. Tällä tavoin voidaan turvata Yleisradion asema suomalaisen kulttuurin tuottajana, moniarvoisena ja riippumattomana tiedonvälittäjänä sekä sananvapauden ylläpitäjänä.

Hallituksen esityksen mukaan yleisradiovero poistuisi suurelta joukolta pienituloisia kansalaisia veron maksamisen tuloajan muuttamisen myötä. Esityksen mukaan veron kertymäksi vuodelta 2016 arvioidaan 510 miljoonaa euroa, mikä on vastaa tämänhetkistä suunnitelmaa televisio- ja radorahastosta Yleisradiolle ennen arvonlisäveroja tuloutettavasta määrästä.

Verokertymä riippuu kuitenkin täysin verovelvollisten tulojen ja yritysten tuloksen kehityksestä, minkä vuoksi yleinen taloudellinen tilanne herättää huolen, voiko ehdotettu muutos verokertymään vuodelle 2016 ja tämän jälkeen johtaa laissa yhtiölle rahoituksen tasoksi säädettyä pienempään verokertymään. Vaikka rahastosta Yleisradiolle osoitetun määrärahan suuruudella ja yleisradioveron kertymällä ei ole välitöntä yhteyttä toisiinsa, vuonna 2012 päätetyn uudistuksen tarkoituksena oli, että Yleisradion toiminnan rahoittamiseksi kannettava yleisradiovero mitoitetaan sen suuruiseksi, että sillä voidaan kustantaa yhtiön toiminta.

Liikenne- ja viestintäministeri on asettanut parlamentaarisen työryhmän arvioimaan muun muassa Yleisradion tehtävää ja rahoitusta. Mikäli työryhmän päättyä säilyttämään Yleisradion rahoitusmallin, voi olla syytä samassa yhteydessä uudelleenarvioida yleisradioveron suuruus siten, että järjestelmä on oikeudenmukainen, maksupohja laaja ja veron mitoitus vastaa mahdollisimman hyvin Yleisradion rahoitusta.

Yleisradioon liittyvien päätösten valmistelusta

Olenainen osa Yleisradion ja sen toimintaa koskevien periaatteiden toteutumisen kannalta on, että Yleisradion tulevaisuutta koskeva valmistelu on huolellista ja siihen voivat osallistua kaikki eduskunnassa edustettuina olevat puolueet. Hallituskeskeinen valmistelu johtaa helposti poukkoiluun julkisen palvelun yleisradiotoiminnan ohjauksessa ja rahoituksessa. Yleisradion ja sen talouden voimakasta riippuvuutta kulloinkin istuvasta hallituksesta ei sananvapauden näkökulmasta voi pitää asianmukaisena.

Helsinki 9.11.2015

Kunnioittavasti

Yleisradio Oy

Lauri Kivinen
toimitusjohtaja